

N:o 20.

Af herr **Reuterswärd**, om ställande af ett kreditiv å 5,000,000 kronor af riksbankens medel till jernkontorets förfogande för jernhandteringens gagn.

Vårt lands jernhandtering lider fortfarande betryck, under det att för andra näringar i allmänhet förbättring inträdt.

Prisen å svenskt jern hafva under många år varit i ständigt fallande, och detta oaktadt den utländska jernmarknaden under senaste tid icke allenast varit fast, utan i många fall visat en stigande tendens.

Följden häraf är, att våra ädla malmer förbrukas och våra skogar nedhuggas, utan att deremot svarande kapitalvärde kommer landet till godo.

Detta sorgliga faktum, som icke kan annat än smärta hvarje fosterlandsvän, är enligt min mening af den allvarsamma beskaffenhet, att jag anser mig böra underställa Riksdagens pröfning, huruvida icke genom dess mellankomst något bör göras för att underlätta jernhandteringens hårdt pröfvade utöfvare i deras sträfvan att inom sin näring äfven åstadkomma förbättring, hvarvid jag tänkt mig, att något liknande med hvad Riksdagen för omkring 10 år sedan ansåg sig böra göra till fördel för en annan af landets hufvudnäringar äfven i fråga om jernhandteringen kunde åvägbringas.

Anställer man en jämförelse af de ekonomiska vilkor, under hvilka den svenska jernstillverkaren arbetar i förhållande till utlandet, så skall man finna, att för tillverkning af en viss qvantitet svenskt träkolsjern erfordras ett vida större förlagskapital, än hvad som erfordras för att i utlandet framställa samma qvantitet cokesjern, hvartill kommer, att den svenske jernstillverkaren, till följd af att näringarna i Sverige måste uppsöka kapitalet, under det att i utlandet, sedan lång tid tillbaka, kapitalet uppsökt näringarna, är relativt mindre kapitalstark.

Under sådant förhållande är det helt naturligt, att den svenske jernstillverkaren i regel icke kan hålla på sin färdiga vara, utan måste för att återfå det dryga förlaget genast sälja densamma till det pris, som för tillfället kan betingas.

Våra utländska afnämare hafva sedan årtal tillbaka sig väl bekant denna den svenske jernstillverkarens svaghet och underlåta icke att begagna sig häraf.

Om än åtskilliga jernstillverkare hafva nog motståndskraft att icke genast behöfva acceptera de lägre pris, som ständigt bjudas, så finnas alltid tillräckligt många, som äro i så beroende ställning till sina förlagsgivare, att de måste antaga det lägre pris dessa föreskrifva, och då sålunda här i landet, till följd af bristande förlagskapital hos en del jernstillverkare, icke den hållning, som utlandets jernbörser och jernverksföreningar derstädes åstadkommit, förefinnes, så fortgår priset, som det vill synas, utan gräns.

För att vinna ändring uti detta för landet och jernstillverkningens idkare nedslående förhållande erfordras dels sammanhållning emellan jernstillverkare och dels att lätt kunna erhålla tillfälligt förlagskapital vid de tillfällen, då försäljning icke kan ske utan onödig reduktion i de pris, som betingas af jernmarknadens allmänna läge.

Att sammanhållning emellan Sveriges jernstillverkare utan allt för stor svårighet bör kunna åstadkommas, om den göres praktiskt utförbar genom anskaffande af erforderligt förlagskapital, är otvifvelaktigt, då nästan utan undantag hvarje jernstillverkare på ett betänkligt sätt fått erfarja följderna af den ohejdade konkurrens, som nu eger rum.

Den svåraste frågan blir därför, huru tillräckligt förlagskapital lämpligen må kunna för jernstillverkarene åvägbringas.

Jernkontoret, bland hvars uppgifter ingår att i mån af sina tillgångar tillhandahålla förlagsmedel till sina delegare, disponerar dock icke öfver tillräckligt kapital för att, under tider sådana som dessa, kunna i önskvärd grad dermed försträcka ens desse sina egne delegare, än mindre jernhandteringens öfrige idkare.

Riksbanken, som redan på ett synnerligen tillmötesgående sätt utöfvat sitt bemyndigande att utlemna lån å jerneffekter, kan dock naturligtvis icke i hvarje fall ingå i en så detaljerad pröfning af det relativa värdet af olika kvaliteter och slag eller af särskilda förhållanden, hvilka på belåningsvärden kunna hafva inflytande, som deremot kan förväntas af en så uteslutande af fackmän sammansatt och så med dithörande förhållanden förtrogen korporation som de af brukssocieteten utsedde fullmäktige i jernkontoret.

Ehuru mitt förslag sålunda icke afser att på ringaste sätt inskränka denna riksbankens utlåningsrörelse, som är till obestridlig nytta såväl för jernverkare som för innehafvare af jern på lager, så anser jag dock synnerligen önskvärdt och under nuvarande förhållanden behöfligt att genom Riksdagens medverkan och med jernkontoret såsom mellanhand kunna på fullt betryggande grunder och utan att på minsta vis förnärma riksbankens intressen till jernverkare, utan afseende på om de äro delegare i jernkontoret eller icke, utlemna försträckningar mot godkända säkerheter.

På grund af hvad här ofvan blifvit anfördt får jag därför vördsam samt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta att af riksbankens medel för jernhandteringens gagn ställa till jernkontorets disposition ett kreditiv af fem millioner kronor under vilkor:

1:o att brukssocieteten på sin allmänna ordinarie sammankomst under nästkommande juni månad genom sina fullmäktige ikläder sig fullt ansvar för såväl de belopp, som af i frågavarande kreditiv komma att lyftas, som för upplupna räntor, beräknade efter samma räntefot, som vid riksbankens utlåning emot färdiga jerneffekter samtidigt tillämpas för tre månaders lån, samt att dervid folioafgift icke beräknas;

2:o att den utlåning, som jernkontoret med dessa medel kommer att bedrifva, sker enligt reglemente, som, af brukssocieteten förslagsvis upprättadt, blifvit af Kongl. Maj:t fastställt;

3:o att förvaltningen af dessa medel, enligt sålunda uppgjort reglemente, ombesörjes af jernkontorets fullmäktige jemte tre af Kongl. Maj:t förordnade personer; och

4:o att bruks societeten förbinder sig att inom utgången af år 1894 hafva återbetalt allt hvad af kreditivet blifvit lyftadt jemte ränta.

Om remiss till bankoutskottet anhålles.

Stockholm den 26 januari 1889.

Patric Reuterswärd.

N:o 21.

Af herr **Mankell**, om användande af en per mille-fonden till Göteborgs försvar åt sjösidan.

Vid föregående riksdag hade jag, under öfverläggningen angående Karlsborgs befästade, tillfälle att fästa uppmärksamheten vid den stora fara, som ligger i att fortfarande lemna Göteborg utan hvarje slags försvar genom befästningar, åtminstone till spärrande af utloppet åt sjösidan.

Jag ansåg då denna fara så påtaglig och öfverhängande, att blott nyssnämnda erinran derom skulle behövas för att förmå regeringen och krigsstyrelsen att vid denna riksdag framlägga förslag till dess afvärjande.

Till min icke ringa förvåning har detta likväl icke skett, åtminstone ej i den kongl. propositionen angående statsregleringen, der ej heller någon antydning om en möjlig framtida proposition i ämnet förefinnes. Och jag finner mig derigenom så mycket mera uppfordrad att draga frågan under Riksdagens pröfning, som hvarje dröjsmål kan medföra olycksbringande följder.